

МАКСІМУ БАГДАНОВІЧУ ПРЫСВЯЧАЕЦЦА:

130-годдзю з дня нараджэння класіка беларускай нацыянальнай паэзіі прысвечаны спецыяльны — лістападаўскі, адзінаццаты за 2021 год, нумар навукова-метадычнага часопіса «Роднае слова».

Ва ўступным слове галоўны рэдактар Наталля ШАПРАН заўважае: «Юбілей Максіма Багдановіча «Роднае слова» сустракае як пэўную вяху ў шматгадовым шчыраванні рэдакцыі на ніве багдановічнаўства. Тры апошнія дзесяцігоддзі часопіс публікуе матэрыялы, прысвечаныя паэту. Даследчыкі яго жыцця і творчасці непасрэдна паказваюць на адметную ролю нашага выдання ў справе асэнсавання і папулярызавання творчасці беларускага генія».

У адзінаццатым нумары за 2021 год змешчаны багдановічнаўчыя артыкулы выдучага навуковага супрацоўніка Літаратурнага музея Максіма Багдановіча Ірыны МЫШКАВЕЦ («Максім Багдановіч — студэнт Дзіямідаўскага юрыдычнага ліцэя»), кандыдата філалагічных навук Міколы ТРУСА («Рыбінскія адрасы ў гісторыі расійска-беларускіх культурных, навуковых, літаратурных сувязяў першай трэці ХХ ст.»), кандыдата філалагічных навук Ірыны БАГДАНОВІЧ («Але будзеш мне помніца ты...»: Таямніца лірычнага адраса вершаў Максіма Багдановіча), Доктара філалагічных навук Анжэлы МЕЛЬНИКАВАЙ («Да праблемы вывучэння творчасці Максіма Багдановіча ў еўрапейскім кантэксце»), кандыдата філалагічных навук Аліны САБУЦЬ («Акно ў Еўропу»: «Еўрапейскасць» беларускага класіка Максіма Багдановіча»), аспіранта Інстытута літаратуразнаўства імя Янкі Купалы Цэнтра

даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі Віктарыі СМОЛКІ («Унутраны рытм як мелодычнае адкрыццё лірычнай тэмы ў паэзіі Максіма Багдановіча»), кандыдата філалагічных навук, дацэнта Тамары ГАНЧАРОВАЙ-ЦЫНКЕВІЧ («Жыццё чуваць з усіх старон...»: Малюнкава-вобразны свет цыкла «У зачараваным царстве» Максіма Багдановіча»), старшага выкладчыка кафедры класічнай філалогіі філалагічнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта Дзімітрыя МІНКЕВІЧА («Грамада зорак «Карона» Максіма Багдановіча: пераклад або самастойны твор?»), кандыдата філалагічных навук Пятра ДАРАШЧОНКА («Максім Багдановіч пра фарміраванне нацыянальнай ідэалогіі беларускага народа»), кандыдата філалагічных навук Алены БАГАМОЛВАЙ («Маўленчая палітра вобразных сродкаў у творчасці Максіма Багдановіча»), Доктара філалагічных навук Васіля СТАРЫЧОНКА («Свет чыстай красы і шчырай паэзіі: Метафарычныя намінацыі ў паэзіі Максіма Багдановіча»), кандыдата філалагічных навук Зоі ШВЕДАВАЙ («Імёны-партрэты ў творчай спадчыне Максіма Багдановіча»), кандыдата філалагічных навук Кацярыны ПІВАВАР («Коды беларускай лінгвакультуры ў паэзіі Максіма Багдановіча»), Доктара педагагічных навук Вольгі ПРАСКАЛОВІЧ («Вывучэнне творчасці Максіма Багдановіча

ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі: Метадычныя аспекты»), Доктара філалагічных навук Алеся МАКАРЭВІЧА («Сістэма перспектывічных ліній пры характарыстыцы мастацкіх вобразаў лірычнага твора: На прыкладзе вершаў Максіма Багдановіча і Анатоля Грачанікава (V клас)»), кандыдата педагагічных навук Святланы МАРТЫНКЕВІЧ («I вершы, вам прывет складаю...»: Дыдактычны патэнцыял вершаў Максіма Багдановіча), настаяніка-метадыста Мікалая НАВУМЧИКА («Урок I. Максім Багдановіч. «Слуцкія ткачыкі») і яшчэ шэраг публікацый метадычнага, выхаваўчага характару, артыкулаў, якія паказваюць жыццё і творчасць класіка ў кантэксце нацыянальнай культуры. З першай да апошняй старонкі (96 часопісных старонак!) «Роднае слова» раскрывае калектыўную кнігу, прысвечаную генію беларускага народа.

У нумары пададзены і рэпрадукцыі твораў выяўленчага мастацтва, прысвечаных Максіму Багдановічу: у прыватнасці, палотнаў Рыгора ТАБОЛІЧА «Развітанне», Фелікса ЯНУШКЕВІЧА «Максім Багдановіч. Натхненне», Віктара НЯМЦОВА «Дом Багдановіча ў Гродне».

За гады выдання (а часопіс выдаецца з 1988 года; у 1988 — 1991 гг. — пад назвай «Беларуская мова і літаратура ў школе») «Роднае слова» змяціла каля 150 (!) навукова-пошукавых артыкулаў, дзе аўтары «наблізілі да спасціжэння спадчыны класіка ў кантэксце сусветнай культуры».

Мікола БЕРЛЕЖ.

Юбілейны выпуск «Роднага слова»

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск —	8.57	16.56	7.59
Віцебск —	8.53	16.39	7.46
Магілёў —	8.47	16.46	7.59
Гомель —	8.36	16.50	8.14
Гродна —	9.11	17.13	8.02
Брэст —	9.04	17.21	8.17

Месяц

Поўня 19 лістапада.
Месяц у сузор'і Льва.

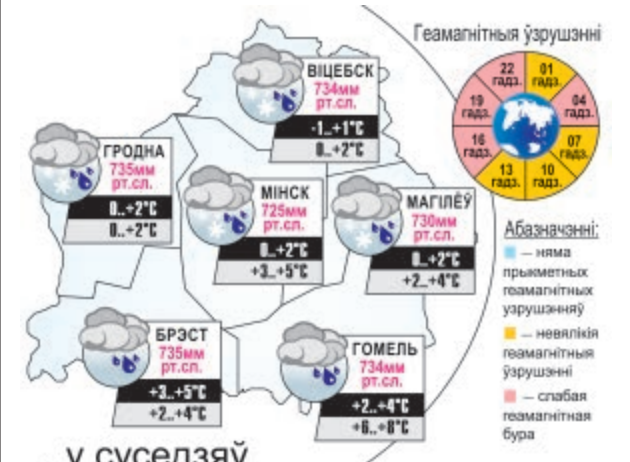
Імяніны

Пр. Германа, Івана, Нікіфара.
К. Катарыны, Кандрата, Леанарда, Львона, Сільвестра.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЗАЎТРА

Даты

Падзеі

Людзі

26 ЛІСТАПАДА

1812 год — Бітва на Бярэзіне — агульная назва баёў 26—29 лістапада 1812 года паміж французскімі карпусамі і рускімі войскамі Чычагава і Вітгенштэйна на абодвух берагах ракі Бярэзіны (у раёне в. Студзёнка, Барысаўскі раён). Галоўным вынікам бітвы пры Бярэзіне з'явілася поўнае знішчэнне «Вялікай арміі» Напалеона. Пасля бітвы яна спыніла сваё існаванне як арганізаваная сіла. Сам Напалеон, тым не менш, пазбег палону і змог з ядром сваёй гвардыі ва ўмовах значнай перавагі рускіх сіл вырвацца з акружэння.

1885 год — нарадзіўся Анс Эрнэставіч Даўман, удзельнік барацьбы за савецкую ўладу ў Беларусі і Прыбалтыцы, герой Грамадзянскай вайны. З кастрычніка 1919 г. — член РВС 16-й арміі, якая стаяла ў Беларусі. У 1920 годзе — камандзір стралковай дывізіі, удзельнічаў у вызваленні Чэрвеня, Пухавіч, Клецка, Бярозаў, Кобрына, Брэста ад войскаў буржуазнай Польшчы. Загінуў у баі ў 1920 годзе пад Брэстам пры фарсіраванні р. Заходні Буг.

1900 год — нарадзіўся Міхаіл Мікалаевіч Заводоўскі, генерал-лейтэнант, Герой Савецкага Саюза. У Чырвонай Арміі з 1918 г. Удзельнік паходу Чырвонай Арміі ў Заходнюю Беларусь у 1939 г. У Вялікую Айчынную вайну — на Калінінскім, Заходнім, 3-м Беларускам франтах. Вызначыўся пры вызваленні Міншчыны. 30 чэрвеня 1944 года стралковы корпус пад яго камандаваннем пад варажым агнём фарсіраваў р. Бярэзіна, на захопленым плацдарме адбіў звыш 20 контратак ворага. Удзельнічаў у вызваленні г. Барысава. Пасля вайны служыў у Савецкай Арміі.

1930 год — нарадзіўся Уладзімір Сямёнавіч Караткевіч, беларускі пісьменнік. Аўтар раманаў «Хрыстос прыязіміўся ў Гародні», «Каласы пад сярпом тваім», «Сівая легенда» і інш. У жанры гістарычнага дэтэктыва напісаны «Дзікае паляванне караля

Стаха», «Чорны замак Альшанскі». Аўтар паэтычных зборнікаў «Вячэрняя ветразі», «Матчына душа», «Быў. Ёсць. Буду» і іншага. Паводле яго твораў пастаўлены мастацкія фільмы, тэле- і радыёспектаклі, оперы.

1917 год — заснавана Нацыянальная Хакейна Ліга, у першую фармацыю ўвайшлі клубы: «Манрэаль Канадыенс», «Манрэаль Уандэрэрс», «Атава Сенатарс», «Квебек Булдогс» і «Таронта Арэнас».

1939 год — адбыўся так званы Майнільскі інцыдэнт — артылерыйскі абстрэл каля прыгранічнай савецкай вёскі Майніла, які стаў фармальнай падставай для пачатку савецка-фінскай вайны. Згодна з дакладам К. А. Мерацкова, у выніку стральбы з фінскай тэрыторыі загінула чатыры і паранена дзевяць ваеннаслужачых. Таксама паведамлялася, што начальнік аператыўнага аддзела штаба ЛВА палкоўнік П. Г. Ціхаміраў

выехаў на месца здарэння для правядзення расследавання. Вынікі гэтага расследавання не публікаваліся. Імёны чырвонаармейцаў, пра якіх паведамлялася як аб загінулых, засталіся невядомыя. Фінляндскі ўрад паведаміў, што па выніках расследавання стрэлы былі зробленыя з савецкага боку і выказаў здагадку, што гаворка ідзе аб няшчасным выпадку падчас вучэбнай стральбы. У ноч таксама было адзначана, што фінскі бок не мае ўстаноўленых гармат, агонь якіх дасягаў бы названага месца. Тым не менш 30 лістапада пачаліся баявыя дзеянні.

ЛЮДВІГ БЁРНЕ:
«Урад — ветразі, народ — вецер, дзяржава — карабель, час — мора».